

Zlatý roh

ZPRAVODAJ STARÉHO MĚSTA POD SNĚŽNÍKEM

LEDEN 2002

ČÍSLO 1

2,- Kč

PRO-BIO

OBCHODNÍ SPOLEČNOST S R.O.

Společnost vznikla v létě roku 1992 se statutem obchodní společnost s ručením omezeným. Část názvu přebrala od Svazu producentů a zpracovatelů biopotravin se sídlem v Šumperku. PRO-BIO sídlí ve Staré Městě pod Sněžníkem, v nádherném kraji masívu Kralického Sněžníku. Ze skrovných počátků vznikla firma zaměstnávající dnes 28 lidí. PRO-BIO se zabývá především výkupem a zpracováním bioproduktů rostlinného původu.

JAK PROBÍHÁ VÝKUP PLODIN EKOLOGICKÝCH ZEMĚDĚLCŮ

Pěstování těchto plodin se řídí přísnými normami v souladu s evropskými pravidly a s garancí Ministerstva zemědělství. Každý zemědělec podléhá kontrolám zemědělského hospodaření. Pro zemědělce zajišťuje PRO-BIO smluvní pěstování jednotlivých plodin včetně dodávky osiva a poradenského servisu. Jedním z principů při výkupu (který je zakotven v zákoně o ekologickém zemědělství) je požadavek na plodiny bez genetické manipulace. Značka GMO free se používá při označování PRO-BIO produktů a znamená právě to, že suroviny použité pro výrobu nejsou geneticky modifikované. Pojem geneticky modifikovaný organismus zahrnuje takové organismy, jejichž genetický základ

byl úmyslně pozměněn vnesením cizí genetické informace do organismu, přičemž si geneticky modifikovaný organismus zachovává schopnost se dále reprodukovat. Jakožto nepřirozený prvek mohou geneticky modifikované organismy představovat potencionální nebezpečí pro lidské zdraví a životní prostředí. Přestože neustále stoupá jejich uplatnění v různých oborech lidské činnosti, např. v zemědělství, farmacii, diagnostice a při terapii chorob pomáhají i při odstraňování znečištění životního prostředí, nejsou zkušenosti s geneticky modifikovanými organismy stále ještě dostatečné, a proto mohou být zdrojem ohrožení, zvláště při nevhodném a nekontrolovaném užití. Otázkou zůstává, jak nás může používání geneticky modifikovaných organismů ohrozit. Odpůrci geneticky modifikovaných organismů jako jeden z důvodů proti jejich používání uvádějí nedostatečnou znalost problematiky. Chování geneticky modifikovaných organismů je totiž nepředvídatelné vlivem náhodných a nepředvídaných vlivů. Otázkou zůstává, zda je genetická manipulace (pomocí které je zvýšena výnosnost) kulturních rostlin nutná. Vždyť při nadprodukcí není potřeba zvyšovat výnosy. K zamyšlení stojí i úspora pesticidů.

PRO-BIO nabízí také poradenství v oblasti ekologického zemědělství.

Z OBSAHU

- 1. část o společnosti PRO-BIO s. r. o.
- Společenská kronika
- Kulturní akce LEDEN
- O firmě KREMO
- Výročí kina - 75 let
- Volba povolání
- Pohledy do minulosti - 81.
- Volejbalový turnaj - výsledky
- Kinó program na LEDEN

HLAVNÍ PRINCIPY ZPRACOVÁNÍ BIOPOTRAVIN V PRO-BIO

Firma používá velmi šetrnou moderní technologii, která zajišťuje vysokou kvalitu zpracovaných plodin a zachování důležitých látek (minerály a vitamíny). Technologické zařízení dovozuje vykoupené produkty dosušit, vyčistit, uskladnit a pak postupně zpracovat. Preventivně se nepoužívají škodlivé technologie, jako je například mikrovlnné zpracování. Mikrovlnný ohřev je již dlouho diskutován a v ekologickém zemědělství je uznáván princip preventivní bezpečnosti, kdy se tento postup vůbec nepoužívá. V podstatě jsou všechny technologie přizpůsobeny tak, aby byla zachována vysoká nutriční hodnota potravin, jejich přirozenost a plnohodnotnost. Příkladem může být pohanka, která se neloupe termicky (tepelné zpracování, které

pokračování na str. 2

redukuje důležité látky a poznáme jej podle tmavé barvy pohanky), ale mechanicky (pohanky zůstává světlá, barvy nazelenalé a narůžovělé). Také při výrobě mouky PRO-BIO používá postup mletí celého zrna, kdy vzniká celozrnná mouka. Bílé mouky jsou kvalitativně mnohem méněcennější. Část obilného zrna s obsahem vitamínů, nerostných látek a enzymů je totiž při průmyslové výrobě mouky odstraněna.

Hlavním principem při výrobě biopotravin je naprostá absence syntetických látek, chemických konzervantů, umělých barviv a ochucovadel tzv. éček. Používají se pouze povolené přídatné látky, které nejsou nebezpečné a zdraví škodlivé. Biopotraviny mají potom sice sníženou trvanlivost, ale vysokou vnitřní kvalitu. Na zakázku vyrábí pekárny a další zpracovatelé firmě PRO-BIO těstoviny, pečárenské a další výrobky.

PRO-BIO A DISTRIBUCE

BIOPOTRAVIN

Jednotlivé produkty jsou dodávány dalším zpracovatelům ve velkoobjemovém balení nebo přímo do obchodů v malospotřebitelském balení z moderního balicího zařízení. V České republice je PRO-BIO zboží dodáváno do 180 obchodů s racionální výživou, do samoobsluh s koutky biopotravin, do obchodních řetězců TESCO, CARREFOUR, HYPERNOVA, do vybraných prodejen DELVITA, BILLA a do osmi velkoobchodů. PRO-BIO má vytvořený vlastní systém zásobování s pravidelnými termíny objednávek a rozvozů. Ve firmě funguje i zásilkový prodej, kdy si zákazník může telefonem či poštou biopotraviny objednat. Cena zaslaných výrobků stoupne pouze o poštovné. V místech, kde není prodejna biopotravin, je to často jediné řešení. Převážná část produkce je určena na domácí trh. Přebytky, které se podaří zemědělcům vypěstovat jsou úspěšně exportovány především do Německa, Anglie, Rakouska, Holand-

ska, Polska, Maďarska, Slovinska a Slovenska.

Veškerý sortiment biovýrobků je možno zhlédnout ve vzorkové prodejně na náměstí ve Starém Městě pod Sněžníkem.

Ing. Markéta Doubravská

Touto první částí začíná seriál o společnosti PRO-BIO, obchod. spol. s r. o., který bude publikován v následujících číslech ZR.

PRODEJ KNIH

Místní knihovna oznamuje občanům, že se dne 26. 1. 2002 od 15:00 do 16:00 hod.

uskuteční

prodej vyřazených knih.

Akce proběhne na malém sále Kulturního domu, cena knih bude od 4 – 10 Kč.

p. Johnová, knihovnice

Společenská kronika

*Odešel tiše,
jako když hvězda padá,
zůstává vzpomínka,
která nikdy neuvadá.*

Dne 22. ledna 2002
vzpomeneme 3. výročí
úmrtí pana

FRANTIŠKA LYSÁKA

ze Starého Města

Vzpomíná manželka a děti s rodinami.

Životní jubilea:

70 let

Františka Vogelová

75 let

Augustin Isteník
Marie Kysučanová
Otýlie Wankerová

80 let

Libuše Kostková

81 let

Ignác Albert

83 let

Karel Flos

86 let

Bedřiška Kuličková

Narození dětí:

Marie Kleckerová
Sabina Golíková

KULTURNÍ AKCE V LEDNU 2002

KULTURNÍ DŮM STARÉ MĚSTO

Pátek 18. 1. 2002

Myslivecké sdružení Staré Město pořádá **MYSLIVECKÝ PLES**. Začátek plesu je ve 20.00 hod., vstupné 40,- Kč.

K tanci a poslechu zahraje skupina JUPITER.

Pro všechny účastníky je připravena bohatá tombola a během večera se bude prodávat jelení guláš a jelení řízky.

Všechny Vás srdečně zvou pořadatelé.

Čtvrtek 31. 1. 2002

Školní družina zve všechny rodiče a děti na již **IX. MAŠKARNÍ BÁL PRO MALÉ TANEČNÍKY**.

Tentokrát se vypravíme do Afriky. Hudbu a ozvučení bálu zajistí p. Václav Volný.

Pro všechny děti jsou připraveny taneční a sportovní soutěže, bude zajištěna také bohatá tombola.

Začátek bálu je v 16:00 hod., vstupné je dobrovolné.

Firma KREMO

Firma KREMO Gründelová Olga má v současné době 2 provozovny. V provozovně Květná Staré Město se pracuje do roku 1992. V roce 1999 jsme rozšířili výrobu v novém objektu Branná. Výhledově se zde počítá s otevřením cukrárny.

V obou provozovnách bylo za rok 2000 vyrobeno celkem 2 300 tis. kusů trubiček.

Celkový obrát činil 8 200 tis. Kč. Zboží expedujeme převážně po celé Moravě a část rozvážíme i do českých krajů. Zároveň pro nás pracuje i soukromý dopravce, který má svoje odběrní místa.

V současné době firma zaměstnává 35 pracovníků. Podrobný přehled podle kategorií je uveden v tabulce.

Gründelová Olga

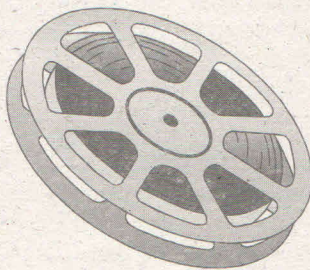
KREMO Olga Gründelová
Květná 287, 788 32 Staré Město p. Sn.

Evidenční počty
měsíc listopad 2001

střed	kateg	průměrný evidenční počet			evid. počet přepočtený			počet ke konci období		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
1	1	4,00	16,00	20,00	4,00	15,80	19,80	4	16	20
1	Staré Město	4,00	16,00	20,00	4,00	15,80	19,80	4	16	20
2	1	2,00	12,00	14,00	2,00	12,00	14,00	2	12	14
2	3	0,00	1,00	1,00	0,00	1,00	1,00	0	1	1
2	Branná	2,00	13,00	15,00	2,00	13,00	15,00	2	13	15
CELKEM		6,00	29,00	35,00	6,00	28,80	34,80	6	29	35
1	jednací dělníci	6,00	28,00	34,00	6,00	27,80	33,80	6	28	34
3	THP	0,00	1,00	1,00	0,00	1,00	1,00	0	1	1

Naše kino v roce 75. výročí

Jedním z povinně volitelných předmětů na 2. stupni naší školy je seminář společensko-vědních předmětů. Při probírání tématu Naše kultura v minulosti a současnosti jsem se se žáky zaměřila na oblast regionální kultury. Během prohlížení starých Zlatých rohů a článků s touto tematikou v nich jsme přišli na to, že v tomto školním roce se naše kino dožívá „kulatého výročí“ – 75 let. Jako spolkový Katolický dům byla tato budova postavena v r. 1926 a veřejnosti slavnostně předána 26. září. U příležitosti tohoto výročí jsme se dohodli, že si zhotovíme statistiku promítaných filmů v našem kině za posledních 7 let, kdy ZR zveřejňuje programy našeho kina. Výsledky této naší „výzkumné práce“ vám dnes předkládáme k posouzení i zamyšlení.

Filmy produkce	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Průměr
Americké	60,6%	60,74%	71,8%	65,3%	76,4%	61,8%	57,9%	65,0
České	16,16%	14,01%	6,7%	7,1%	11,23%	11,2%	18,29%	11,9
Ostatní	17,17%	16,31%	5,8%	18,4%	2,24%	20,2%	11,4%	13,0
Pohádky	8,08%	8,41%	15,5%	9,2%	10,11%	6,7%	12,5%	10,1

Předpokládáme, že závěry se čtenáři našeho příspěvku udělají sami. Nás třeba napadlo, že podíl pohádek by mohl být větší, alespoň 20-25%. Usuzujeme tak z toho, že podstatnou část diváků našeho kina tvoří děti a že by jich asi bylo i víc, kdyby bylo více pohádek. Dále nás potěšilo, že po hlubokém propadu české filmové produkce v našem kině (v r. 1997 jen necelých 7%), se v r. 2001 podíl českých filmů vyšplhal na zatím nejvyšší číslo za 7 let – více jak 18%. Je to snad i doklad toho, že česká filmová tvorba už přestala svou produkční krizi a z její dílny vychází stále více dobrých filmů – viz např. Kytice, Tmavomodrý svět či Musíme si pomáhat v posledních dvou letech.

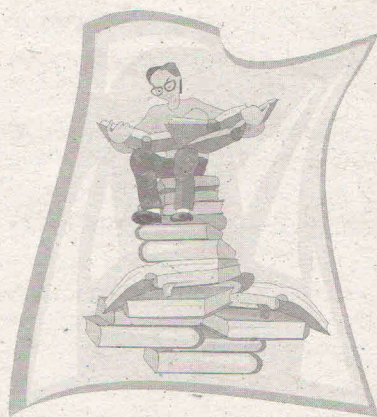
Věříme, že naše statistika vám přinesla určité užitečné informace o našem kině a že jsme svou práci nedělali zbytečně.

12 žáků 7. a 8. tříd a jejich vyučující Mgr. Divišová

VOLBA POVOLÁNÍ

Volba povolání je pro 33 žáků 9. tříd základní školy a 4 žáky speciálních tříd pojmem v poslední době stále více frekventovaným, o kterém se ve škole i v rodinách hodně mluví a diskutuje. Je to pochopitelné, protože volba povolání je závažným krokem v životě člověka, krokem, který významně ovlivní celý jeho život, budoucí společenské a pracovní uplatnění i v osobní spokojenosti. S přípravou na volbu povolání jsme začali již v minulém školním roce, kdy všichni žáci navštívili Informační a poradenské středisko Úřadu práce v Šumperku. Zde se hlavně seznámili se situací na trhu práce v okrese Šumperk.

Od 1. 9. 2001 naše škola, podle metodického pokynu ministerstva školství, zařadila výchovu k volbě povolání přímo do vyučovacího procesu. V předmětech pracovní činnosti, seminář společensko-vědních předmětů, rodinná i společenská výchova, žáci hodnotí své vlastní přednosti nebo i omezení k vybrané profesi, seznamují se se zajímavými obory, získávají přehled o systému vzdělávání v ČR. Využívají multimediální program „Průvodce světem povolání“, kde si mohou své volby ověřit.

Velmi konkrétní informace o některých školách v okrese Šumperk, Jeseník, Olomouc zprostředkovali našim žákům náboroví pracovníci ze SOŠ nebo SOU. Svým budoucím žákům a jejich rodičům vycházejí tyto školy vstříc také tím, že v rámci dnů otevřených dveří jim umožní prohlídku školy a přímo na místě zodpoví konkrétní dotazy. Rodiče se svými dětmi mohli také navštívit prezentační výstavu středních škol, která se konala 2. listopadu v Domě kultury v Šumperku.

Veškeré informace o průběhu přijímacího řízení byly rodičům vycházejících

-pokračování na str. 4

žáků sděleny dne 18. října na informační schůzce. Úřad práce věnoval žákům brožurku s podrobnými informacemi o studijních a učebních oborech v okresech Šumperk a Jeseník. O studiu na školách v jiných vzdálenějších okresech se mohou žáci informovat na nástěnce, kterou pro ně výchovný poradce školy připravuje.

Domníváme se, že našim žákům jsou informace o studiu na různých typech škol v plné míře předávány. Žáci mají možnost svá přání konzultovat s výchovným poradcem i s ostatními učiteli základní školy, kteří jim rádi a ochotně poradí, jejich volbu podpoří nebo případně usměrní. Vyučující českého jazyka a matematiky pomáhají žákům s přípravou k přijímacímu řízení.

Výsledkem veškeré práce bude výběr dvou škol, kam žáci své přihlášky pošlou. Než se tak stane, čeká je pilná práce, která v podobě toho nejlepšího vysvědčení se stane dobrou vizitkou budoucího studenta každé školy.

Mgr. Marie Krňávková
výchovný poradce

MIKULÁŠSKÁ BESÍDKA

Závěr kalendářního roku probíhal již tradičně na mateřské škole ve znamení „Mikulášské besídky“, která se uskutečnila v pátek 7. prosince již po šesté. Celé tři měsíce paní učitelky bez ohledu na svoji pracovní dobu trpělivě a s velkou pilí připravovaly děti na slavnostní vystoupení pořádané pro staroměstskou veřejnost.

Letošního vystoupení se zúčastnilo 55 dětí, ze čtyř oddělení, pod vedením paní učitelky Fridrichové, Jílovcové, Ridoškové, Šimové, Úlehlové. Program byl zaměřen na lidové tradice a zvyky v posloupnosti s ročním obdobím, v souladu s připravovanou profilací MŠ v dalším období. Vystoupení začalo tím, co se děti naučily o podzimu a končilo přáním dětí všem lidem prožít hezké vánoční svátky.

Výzdoba sálu kulturního domu stála pedagogické i provozní zaměstnance školy nejedno odpoledne.

Ráda bychom tímto poděkovala paní učitelce Mgr. Kordasové a paní Zimové za estetickou výzdobu sálu, panu učiteli Novákovi a paní Prokešové za hudební produkci, SRPDŠ za zajištění občerstvení, členům divadelního souboru

ŠOK za osvětlení a divadelní vystoupení „Mikuláše a čertů“, paní Klemsové za poskytnutí vánočních dekorací, městskému úřadu za cukrovinky, paní Jurkovičové za přípravu balíčků pro děti s částečným sponzorským darem a Pekařství Král, které jako každoročně upeklo pro všechny děti Mikulášské pečivo.

Zamýšlíme se nad otázkou, zda-li v Mikulášských tradicích v příštím roce pokračovat. Přestože akce splnila svůj účel, děti se na vystoupení těšily, předvedly pěkné výkony, tak lidé svým vystupováním a chováním znevažují jejich práci.

Šimová Libuše, učitelka MŠ

JIRKA NENÍ PETR, ANEBO OMLUVA

Předpokládám, že ti z vás, kteří četli moje povídky o další divadelní hře Jiřího Ondroucha „Toho kapra chci za ženu a žádnou jinou“ a kterou jsme měli možnost shlédnout v podání našich ochotníků v říjnu v našem kulturním domě, zaregistrovali můj omyl při uvedení jména autora. Oběma bratrům Ondrouchovým i vám se za tuto záměnu omlouvám. Někteří moji bývalí kolegové ze školy a někteří moji bývalí žáci si možná vzpomenou, že podobné záměny mě provázely i v době, kdy jsem byl znatelně mladší.

V. Černý

VOLEJBAL S MIZUNEM A HOLBOU SE VYDAŘIL

Poslední dva listopadové víkendy patřily v Hanušovicích již tradičně volejbalu dvojic. Již IV. ročník hanušovických deblů Mizuno cup, součást akcí volejbalového oddílu SK Hanušovice Holba tour 2001, přivítal rekordní počet 83 družstev, která sehrála 217 utkání.

První víkend patřil 114 rekreačním hráčům a hráčkám. Zde nešlo o konečné pořadí, ale zkoušet své možnosti, bavit se a dát možnost také začátečníkům a mládeži. I ti co jen „plácají“ a přišli, jistě nelitovali, protože turnaj byl skutečně určen všem. Některé dvojice patřily spíše do turnaje kvalitějších párů následujícího víkendu, a proto se v příštím

roce budou pořadatelé snažit více rozdělit dvojice dle výkonnosti v základních skupinách tak, aby se vyrovnaly utkání. Nejúspěšnějším staroměstským párem všech kategorií byli bratři Lysákové. Součástí akce byl také stolní tenis, sportovní masáže a turnaj v elektronických šipkách. Do turnajů v šipkách se zapojilo celkem 54 hráčů. Vítězové si odnesli medaile věnované pořadatelem soutěží v šipkách Sportem Trefa Šumperk. Turnajů prvního víkendu ve volejbale se zúčastnili hráči z Koprivnice, Ostravy, Černé Vody, Hradce Králové, Teplic, Štramberka, České Vsi, Opavy, Broumova, Javorníku, Malé Morávky, Starého Města, Olomouce, Slávkova u Opavy, Jeseníku, Bohdíkova a Hanušovic. Cenu pro miss turnaje si odvezla do Stříteže v okrese Přerov Hana Třístová.

Další víkend již šlo do tuhého opět v kategoriích mužů, žen i mixů... Sehráno bylo celkem 46 utkání. Zúčastní se hráči z Brna, Vidnavy, Rapotína, Olomouce, Telče, Jeseníku, Starého Města, Havířova, Šumperka, Zábřeha, Uničova, Litoměřic, České Vsi a Černé Vody. Cenu pro účastníka z nejvzdálenějšího místa získala Karolina Řezáčová z Litoměřic. Nejmladším účastníkem byla Pavla Penková ze Zábřeha.

Pořadí ženy:

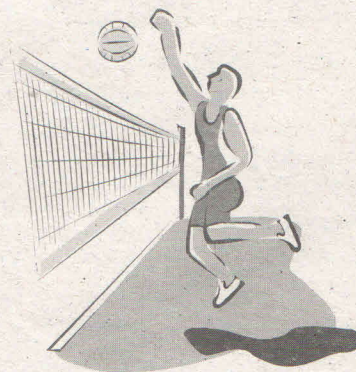
1. Křikalová, Kubičková (Šumperk)
2. Penková, Penková (Zábřeh)
3. Šindlerová, Dostálová (Uničov)

Pořadí muži:

1. Penka, Vitásek (Zábřeh)
2. Podvoleccký, Šalplachta (Hanušovice, Česká Ves)
3. Paprsek, Císař (Zábřeh)

Pořadí mixy:

1. Večeřa, Opekarová (Šumperk)
2. Penka, Penková (Zábřeh)
3. Horký, Křikalová (Šumperk)

pokračování na str. 5

Za zdárný průběh akce patří dík mnoha jednotlivcům, firmám i organizacím. Především je nutné připomenout hlavní partnery akce: Term Brno – výhradní distributor zn. Mizuno pro ČR, pivovar Holba a.s. Hanušovice, Stavoprogrés Brno, Pro-bio Staré Město, Horský hotel Sněženska, Sport-Tymel Šumperk, Sport Trefa Šumperk.

V PRŮBĚHU MĚSÍCE ZÁŘÍ AŽ PROSINCE SE ŽÁCI ŠKOLY ZÚČASTNILI TĚCHTO AKCÍ:

Kulturní akce

Filmové představení:

- „Tmavomodrý svět“ - II. st. ZŠ
„Pearl Harbor“ - II. st. ZŠ
„Královský slib“ - MŠ., I. st. ZŠ,
spec. třídy

Divadelní představení:

- „Toho kapra chci za ženu“ - I. a II. st.,
MŠ,
spec. třídy

Naukové akce

Exkurze:

- Grafitové doly spol. s. r.o. - 5. A, 3. třída
PRO – BIO spol. s. r.o. - 5. A, 2. třída,
3. třída

- EUROREBUS - nauková zeměpisná
soutěž - 9. třídy

Sportovní akce

Přespolní běh

- (Pořadatel ZŠ Hanušovice) – děvčata
6. – 9. ročníku

Přespolní běh

- (Okreskové kolo Ruda nad Moravou)

- Soutěž ve šplhu - žáci 3., 4., 5. ročníku

- Vánoční turnaj ve vybíjené v Mohelnici
– chlapci a dívky 7., 8. třídy

Ostatní a mimoškolní akce

- Výroba dárků z keramiky - žáci 6. třídy,
7. A, B - pro divadelní festival – konané
ve dnech 9. - 10. 11. 2001

POHLEDY do minulosti - 81.

V závěru minulého roku vydalo Okresní vlastivědné muzeum Šumperk Biografii okresu, jejímž autorem je Dr. Zdenek Filip. Obsahuje základní životopisné údaje celkem o 878 osobách převážně okresního, ale i místního regionálního významu, jejichž život a dílo jsou v současnosti již uzavřeny. Jde o osobnosti ze všech možných oblastí života společnosti. Jsou zde politikové, podnikatelé, umělci, kulturní a vlastivědní pracovníci, legionáři 1. světové války i účastníci zahraničního i domácího odboje z let 1939 – 1945, osobnosti české i německé národnosti, převážně pak z 19. a 20. století. Udělejme si dnes ve Zlatém rohu malou procházku touto knihou a seznámme se s pěta-dvacítkou jmen, která v této příručce připomínají naše Staroměstsko.

Začneme samozřejmě rodem staroměstských podnikatelů Buhlů. Je jich zde uvedeno šest zřejmě nejznámějších. Nejstarší z nich Gustav Buhl ale podnikatelem nebyl. Narodil se 20. 9. 1814 ve Starém Městě a zemřel 21. 1. 1897 v Brně. Byl to politik a diplomat, který se po studiích v Praze a ve Vídni už do Starého Města nevrátil, ale pracoval ve státních službách v různých funkcích, naposledy jako ministerský rada na ministerstvu zahraničních věcí ve Vídni. Zakladatel podnikatelské větve Buhlů Franz Buhl, který měl údajně v r. 1818 koupit od olomouckého obchodníka Hirsche těžební práva na těžbu grafitu

v okolí Malého Vrbna a Adamova (viz Šimo - Kronika str. 60) a od r. 1828 zde zahájil průmyslovou těžbu grafitu, tu uveden není. Najdeme zde až Gustava Augusta Buhla, který byl bratrancem výše uvedeného diplomata a politika. Podle Biografie se narodil 17. 2. 1819 ve Starém Městě, byl spoludávatelem těžířstva na grafit a majitelem lnářské manufaktury a bělidla ve Starém Městě. (Ty vznikly také v r. 1828 z bývalé papírný a u jejího vzniku stáli také Buhlové.) Tuhové závody za jeho života jsou uváděny jako závody „A.u.M. Buhl“. V letech 1860 – 1863 a 1874 – 1883, tj. celkem 14 let byl G. A. Buhl také starostou města. Jeho syn ing. Herman Buhl je podle mého názoru nejvýznamnější osobností tohoto rodu z hlediska zdejšího regionu. Narodil se 5. 8. 1859 ve Starém Městě, po studiích v Brně na reálném gymnáziu a v německé Saské Kamenici (Karl Marx Stadt, Chemnitz) na průmyslové akademii se ujal správy rodinné textilní továrny a dalších textilek v Malé Štáhli, Rýmařově a Žacléři. V letech 1894 – 1916 byl také starostou města a v letech 1883 – 1889 předsedou místní sekce MSSGV (horský spolek). Zemřel 13. 2. 1927. (Jeho životní dráhu a zásluhy o budování našeho regionu jsem podrobně popsal ve ZR 2/98.) Dále jsou zde uvedeni všichni tři jeho synové. (Kromě nich měl ještě tři dcery.) JUDr. Gustav Buhl, naro-

-pokračování na str. 6

zený 18. 8. 1882, byl jedním ze spolumajitelů rodinných textilních podniků ve Starém Městě, Žacléři a Světlé na Bruntálsku. Po r. 1945 byl majitelem textilního velkoobchodu v Selbu (SRN). Zde také 31. 12. 1961 zemřel. Ing. Herbert Buhl se narodil 17. 1. 1892. I on byl společníkem rodinných textilních podniků a ředitelem závodu na těžbu grafitu ve Starém Městě. V letech 1924 – 1933 a 1941 – 1945 byl starostou města. V květnu 1945 byl zatčen sovětskými orgány a vězněn do r. 1950. Zemřel 27. 10. 1961 v německém Emmendingenu. Nejmladší syn Edgar Buhl se narodil 12. 3. 1898 a i on byl společníkem v rodinné firmě. Po r. 1945 byl obchodníkem v Selbu. Zde také 3. 4. 1972 zemřel.

Seznamování s dalšími osobnostmi Staroměstska začneme Philippem Friebelem. Ten se narodil v r. 1728 ve Starém Městě a po ukončení bohosloveckých studií se stal kaplanem u sv. Mořice v Olomouci. Je známý v církevních kruzích jako autor několika prací o církevních dějinách Moravy, pro nás pak kronikou „Paměti Starého Města“, které jsou tč. nejstarší naší kronikou. Je uložena v OA ve staroměstské sbírce pod i.č. 42. (K tomu tč. malá poznámka: Prof. Dr. L. Hosák uvedl v r. 1962 ve svém Příspěvku k dějinám středověké kolonizace na Severní Moravě, že „není pravda, že bychom neznali pramene Friebelevých zpráv – je jím staroměstská kronika z poč. 18. stol., uložená v Mitrovského sbírce archivu města Brna.“ Po roce pátrání po této kronice prostřednictvím archivářky města Brna Dr. Flodrové se zde žádnou staroměstskou kroniku ani jakýkoliv jiný dokument o Starém Městě bohužel nepodařilo nalézt.)

Pokračujeme však dalšími osobnostmi regionu uvedenými v nové okresní Biografii. Anton Kunz v. Koppenstein, nar. 28. 1. 1786 ve Starém Městě, byl farářem na několika místech Severní Moravy. Od r. 1835 byl kanovníkem a od r. 1837 světícím biskupem v Černovicích (dnes Černovcy – západní Ukrajina). Je známý jako štedrý zakladatel podpůrných nadací pro studenty v této oblasti. Zemřel zde 21. 7. 1864. – Wilhelm Christen, nar. 26. 6. 1818 ve Starém Městě, byl známým rakouským sochařem a ko-

volitcem. Pracoval jako učitel modelování na vysoké škole technické ve Štýrském Hradci. Zde také 23. 10. 1885 zemřel. – Alois Scholz se narodil 9. 6. 1821 v Bielsku (Halič, dnes Polsko). Byl to odborně zdatný technik v oboru hornictví a hutnictví, později se stal ředitelem železáren bratří Kleinů v Sobotíně. Byl ale také spoluvlastníkem přádelny v Loučné, papírny v Olšanech a dolů na grafit ve Starém Městě.

Z generace 1. pol. 20. stol. jsou zde uvedeny dva staroměstští občané. Josef Wolf se zde narodil 28. 5. 1908. Známý je jako německý básník, prozaik a autor divadelních her se severomoravskou regionální tematikou – pseudonym Wolf Waldheim. Padl jako německý voják v posledních dnech války v Hansenu (Německo) 2. 4. 1945. Krátký text v šumberské příručce je třeba doplnit tím, že je také autorem povídky Kletba Lesního mlýna z prostředí Adamova – jde o literární zpracování jedné z místních pověstí. Česky ji vydal p. Šimo ve svých Pověstech v r. 1994. V OA se pod i.č. 42c dochovaly jeho dějiny Starého Města (Chronik den Freien Bergstadt M.A.), což je školní sešit ručně psaných zápisů do r. 1932. Proč v té době se zápisy skončil, není zřejmé. Poslední, co je zde uvedeno, je stavba Šlezské chaty (dnes Paprsek). V předcházejících zápisech píše o stavbě dnešního Kulturního domu a kina, zde se 14. 11. 1926 hrála jako první kulturní akce tehdejšího Katolického domu jeho divadelní hra Lesní růžička. Bydlel v domě čp. 148 na rohu dnešní Smetanovy a Hanušovické ulice. – Dalším jménem je Margarete Kunzová – Friebelevová. Ta se sice narodila 28. 3. 1909 v Libině, ale je zde uvedeno, že až do r. 1950 žila ve Starém Městě. Byla manželkou učitele zdejší obecné školy. Ten se zřejmě také nevrátil z války, protože poválečné vzpomínky na ni jsou spojeny jen s jejími dvěma malými dcerami. Starší v době stěhování do SRN navštěvovala zdejší 3. třídu. Paní Kunzová je v Biografii okresu uváděna jako známá textilní návrhářka, malířka a grafička. Městský úřad, škola a údajně i někteří zdejší občané vlastní několik jejích obrazů. Katalogizace těchto prací, které zůstaly u nás, se mně jeví jako žádoucí. Psala také romány s problematikou česko-

německých vztahů. Zřejmě dosti silně nacionálně laděné, pokud mohu soudit z obsahu jejího románu z r. 1939, který se jmenuje Strážci domoviny a který vlastní p. Miko. Jeho děj se odehrává koncem 30. let ve zdejší hraniční obci Špiklice a vrcholí zábohem pohraničí po Mnichovu. Po přesídlení do SRN v r. 1950 žila ve Wiesbadenu, kde 5. 6. 1991 zemřela. – Zmínit bych se v této souvislosti chtěl i o šumberském profesorovi německého gymnázia Fridrichu Engelovi. Ten se narodil 30. 5. 1880 ve Vídni, kde začínal jako malíř a grafik, ale v r. 1913 přesídlil do Šumperka, kde našel stálé zaměstnání na uvedené střední škole. V jeho malířském díle se vyskytuje hodně motivů z okolních měst a vesnic. U nás ve Starém Městě vlastní MěÚ dva z jeho obrazů. Pocházejí z r. 1917, jeden představuje pohled na naše náměstí té doby (viz tisk části novoročenky obce), druhý pak sousoší P. Marie nad horní kašnou. Engel zůstal Šumperku věrný, zemřel zde 2. 8. 1937. – Mezi osoby, které zanechaly své stopy v naší historii, bych rád zařadil i Kurta Hallegera, který je v knize také uveden. Tento malíř a scénograf se narodil 8. 7. 1901 v Šumperku. Během studií v Praze se stal členem a poté i vedoucím antifašistické skupiny pražských německých malířů Prager Secession. Od pol. 20. let se členové skupiny scházeli na chatě na Kr. Sněžníku a při příležitosti 10. výročí vzniku spolku zde instalovali dodnes tam stojící sochu slona. Autorkou tohoto díla byla manželka Kurta Hallegera Amei. Po válce oba žili v Mnichově, kde Kurt pracoval jako scénický výtvarník až do své předčasné smrti 10. 10. 1963. Paní Amei, narozená 1903, ještě v r. 1988 žila, jak vyplývá z jejích vzpomínek, které ve Vlastivědných zajímavostech OVM Šumperk zveřejnil Dr. J. Filip. Projevuje v nich radost nad tím, že socha slona na Sněžníku ještě stojí.

Podíváme-li se do okolních obcí, zjistíme, že nejvíce „slavných rodáků“ má jednoznačně Nová Seninka – dříve Špiklice. 29. 2. 1892 se zde narodil pozdější doktor teologie Vojtěch Tinz. Od r. 1918 byl profesorem náboženství v Šumperku, ve 20. a 30. letech potom zastával různé funkce na arcibiskupství v Olomouci. Od r. 1940

-pokračování na str. 7

byl sídelním kanovníkem této kapituly. V r. 1946 vykonával funkci pověřence pro odsun německých kněží z olomoucké arcidiecéze. Zemřel 10. 2. 1959 v Olomouci. – Emil Moser se ve Špiklicích narodil 28. 7. 1901. Povoláním byl obchodním cestujícím, ale proslul jako regionální německý autor lidové četby psané převážně nářečím z podhůří Jeseníků. Po odsunu žil v Německu ve Wetzlaru a zde také 11. 6. 1983 zemřel. – Ing. Franz Kiegler se ve Špiklicích narodil 26. 10. 1903. Byl to známý vlastivědný a muzejní pracovník pro oblast Jesenicka, kde v civilním povolání působil jako chemik a geolog. Založil regionální muzea ve Vidnavě a v Javorníku. V muzejní práci pak pokračoval po r. 1946 i v Německu. Zemřel v Hammu 24. 6. 1967. – S dějinami Špiklic je také spjat Albert Rotter narozený 19. 9. 1904 v Libině. V období 1. republiky učil několik let na špiklické škole, poté ještě v Habartíciích a za války v Šumperku. Po válce byl učitelem ve Wabernu, kde také 13. 12. 1990 zemřel. Je znám i jako německý básník a prozaik. Po válce se podílel na práci organizace sudetských přesídlenců ze Šumperska a byl redaktorem ročenky tohoto spolku. Z dalších obcí Staroměstska přináší brožura již jen jedno jméno ze Šléglova a jedno z bývalé obce Adamov. V prvé z nich se 2. 6. 1891 narodil pozdější doktor filozofie Moritz Harich. Působil jako středoškolských profesor a muzejní pracovník v Opavě, kde byl také knihovníkem gymnaziálního muzea. Zemřel 8. 4. 1988 v německém Freisingu. – Z Adamova pochází Antonius Aust. Narodil se v této bývalé obci Staroměstska 3. 3. 1832 a v 2. pol. 19. stol. byl v okrese znám jako autor sakrálních obrazů v kostelích (Hanušovice, Branná, Velké Losiny, Šumperk i jinde). Proslavil se i jako portrétista. Byl to malíř – samouk, neměl žádné odborné vzdělání, celý život žil v Adamově, kde také 26. 11. 1914 ve věku 82 let zemřel.

Z dalších obcí v okolí Staroměstska mají nejvíce známých jmen ve své historii nedaleké Vikantiče. Proslavil je především František Prosper de Mus. Byl to malíř ve službách Lichtenštejnů. Jeho datum a místo narození nejsou známy. Jako majitel svobod-

ného dvora žil ve Vikantičích. Kromě obrazů pro Lichtenštejny vytvořil i několik portrétů losinských Žerotínů. Zemřel někdy po r. 1695. Ve Vikantičích žil i jeden ze členů poměrně známého šlechtického rodu Sedlnických. Proč Jan Václav Sedlnický z Choltic do této zapadlé horské oblasti v r. 1639 přišel, není zcela jasné. U vrchního regenta lichtenštejnských panství bychom očekávali jiné sídelní místo. Ve své závěti dokonce určil, že chce být pochován ve zdejší kostele, což se také po jeho smrti 10. 10. 1648 stalo. Jednu z jeho dcer Marii Johanu si v r. 1663 vzal za ženu právě malíř Prosper de Mus. Více o těchto dvou vikantických osobnostech najdete v Šimově Kronice na str. 46 až 51. Třetím jménem, které je uvedeno v Biografii okresu a které je spojeno s touto obcí, je jméno německého herce Rudolfa Drexlera, který se zde 18. 3. 1901 narodil. Vyučil se sice typografem, ale působil už od mládí jako herec v několika německých divadlech ČSR, např. v Opavě, Karlových Varech a Liberci. Po válce byl operním komikem v Curychu, poté v Berlíně, v Mnichově a ve Vídni, kde také 11. 1. 1973 zemřel.

V nedaleké Branné je 20. 8. 1923 narodila Jonana Edith Schidlo-Riedlová, malířka a návrhářka gobelinů v Los Angeles (USA) a později ve Vídni, kde 18. 8. 1972 předčasně zemřela. Za zmínku snad také stojí, že s branenským zámekem je spojena i část života známého českého obrozeneckého spisovatele Josefa Krasoslava Chmelenského. Ten zde v letech 1837 – 1838 pracoval jako soudní úředník na panství Lichtenštejnů a krátce poté v r. 1839 v Praze zemřel.

Závěrem bych chtěl uvést alespoň tři jména osob, které nemají s naším regionem nic společného, jsou však jako rodáci našeho okresu známy daleko za jeho hranicemi. Filip Fabricius, mistr svobodných umění, sekretář české dvorské kanceláře v Praze, který byl spolu s místodržícími Slavatou a Martinicem obětí známé pražské defenestrace 23. 5. 1618, se narodil v naší Mohelnici. Za věrnost císaři byl poté obdařen statky i tituly. – Jan Welzl, polární lovec a zlatokop, se narodil 15. 8. 1868 v Zábřehu na Moravě. Ve spolupráci se spisovateli

Gołombkem a Valentou byl autorem populární cestopisu (Třicet let na Zlatém severu aj.). Zemřel 19. 9. 1948 v kanadském Dawsonu. Od r. 2000 je čestným občanem Zábřehu. – Třetí postavou tohoto vyprávění je legendární „hanácký obr“ Josef Drásal, ten se narodil 4. 7. 1841 v Chromči a v 2. pol. 19. stol. byl nejpopulárnějším severomoravským rodákem. Zemřel 16. 12. 1886 v Holešově.

Úplně na závěr bych ještě rád zaznamenal, že rodákem z našeho okresu byl i František Körner, otec současného spisovatele a dramatika Vladimíra Körnera. Narodil se 15. 1. 1909 v Dolních Studénkách a pracoval jako berní úředník v Zábřehu. Za války žil v Uhřetěších na okrese Přerov. Zde byl vedoucím odbojové organizace a padl v boji s nacisty v posledních dnech války 7. 5. 1945.

V. Černý

JSDH – JEDNOTA SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VE STARÉM MĚSTĚ

Dne 15. 12. 2001 se bude konat Výroční valná hromada, na kterou budou pozváni: starosta MěÚ, člen okresního výboru a velitelé z družebních jednotek ze Stronie Śląskie a Ladek Zdrój

Program Výroční valné hromady:

- zhodnocení činnosti JSDH (součtěže, cvičení, školení, rozbor požárů, údržby a opravy požární techniky a zbrojnice)
- plán činnosti na rok 2002 (plán školení, cvičení, soutěží, údržby)
- problematika obnovování zastaralé požární techniky a nedostatku zimního ošacení – oslovení MěÚ a hledání sponzorů

Jednotka sboru dobrovolných hasičů má v současné době 30 členů. Převážnou část tvoří muži (29 členů). Nedílnou součástí je však také 1 žena, která je právoplatným členem JSDH.

LEDEN 2002

4. pátek 16.00 hod. Vstupné 25,- Kč	PŘESTÁVKA - ŠKOLA MIMO PROVOZ Školu si rozvracet nedáme, ani o prázdninách! Animovaný film pro mládež - česká verze.	82 min
5. sobota 16.00 a 19.30 hod. Vstupné děti 29,- Kč dospělí 35,- Kč	RYCHLE A ZBĚSILE Akční film USA. Rychlost je pro ně drogou. Doporučená přístupnost od 12ti let.	107 min
8. úterý 16.00 hod. Vstupné 29,- Kč	KRÁLOVSKÝ SLIB Humorná pohádka o dávném královském slibu. Hrají: Lucie Vondráčková,...	115 min
12. sobota 16.00 a 19.30 hod. Vstupné děti 29,- Kč dospělí 41,- Kč	OPERACE: HACKER Thriller USA. Pokud znáš heslo, dostaneš se kamkoliv. V hlavní roli John Travolta.	102 min
15. úterý 16.00 hod. Vstupné 25,- Kč	ATLANTIDA - TAJEMNÁ ŘÍŠE Na dno oceánu za největším dobrodružstvím všech dob. Animovaná pohádka - česká verze.	95 min
19. sobota 16.00 a 19.30 hod. Vstupné děti 29,- Kč dospělí 41,- Kč	A. I. UMĚLÁ INTELIGENCE Sci-fi USA. Výprava do světa, ve kterém roboti sní a touží. Doporučená přístupnost od 12ti let.	146 min
22. úterý 16.00 a 19.30 hod. Vstupné děti 25,- Kč dospělí 35,- Kč	ZLATÍČKA PRO KAŽDÉHO Romantická komedie USA. Dvě hvězdy v jednom filmu - největší noční můra Hollywoodu.	103 min
26. sobota 16.00 a 19.30 hod. Vstupné děti 29,- Kč dospělí 41,- Kč	PLANETA OPIC Filmový příběh přichází do kin jako podívaná, ve které také nechýbí humor a dobrodružství. Po shlédnutí si můžete položit otázku: "A po kom se ty opice opičí?" Doporučená přístupnost od 12ti let.	135 min
30. středa 16.00 a 19.30 hod. Vstupné 35,- Kč	AMÉLIE Z MONTMARTRU Film, který se dívá na svět pozitivně. Příběh o zasněné servírce, která se od pultu v kavárně Deux Moulins snaží vylepšovat osudy lidí kolem sebe humorem, kouzlem a vodopádem nápadů. Film Francie a SRN.	120 min

Připravujeme: Jak ukrást Dagmaru, Spy Kids, Jako kočky a psi, Kokain, Memento, Deník princezny, Sejměte Cartera

Program našeho kina můžete najít na internetové adrese www.365dni.cz.

ZLATÝ ROH - zpravodaj města Staré Město, vydává Městský úřad ve Starém Městě pod Sněžníkem. • Uvedené příspěvky nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele • Sazba a tisk: Grafotyp Šumperk